

Mentrestant

Les definicions dels diccionaris de la llengua mostren ben clarament la diferència de significació que hi ha entre els adverbis *mentre* i *mentrestant*. El Diccionari Fabra, per exemple, diu que *mentre* significa "durant el temps en què" i *mentrestant* "durant el temps en què s'esdevé quelcom". No costa gaire d'adonar-se que la definició de *mentre* és una frase inacabada, mentre que la de *mentrestant* és una frase sencera, acabada, encara que hagi d'inserir-se, necessàriament, en un context més ampli. Els exemples que il·lustren aquestes definicions acaben d'actuar la diferència entre *mentre* i *mentrestant*: *Mentre tu plomes el pollastre, jo encendre el foc* i *Tots treballàvem; i tu, què feies mentrestant?* Notem, doncs, com *mentre* precedeix immediatament l'expressió d'una acció verbal, i *mentrestant*, en canvi, és el mot final d'una construcció.

Tanmateix, és encara avui força freqüent l'ús de *mentre* amb el valor de *mentrestant*, us indegut que sobrepenem tant en alguns textos impresos (ja no cal dir en originals, tal com acabem de sortir de les mans de l'autor) com en el llenguatge radiofònic. Així, com hi ha qui inicia una oració, que té una relació lògica amb el que s'ha dit en una oració anterior, amb la preposició *malgrat* seguida immediatament d'una coma o de la pausa corresponent en el llenguatge oral (tal com ja hem denunciat algun cop), cosa que ha d'inclir a preguntar *malgrat què?*, hi ha qui precedeix, idènticament amb l'adverbi *mentre*, cosa que induïx a una pregunta anàloga: *mentre què?* Efectivament: dir *Avui s'han reprès les negociacions que havien estat interrompudes. Mentre els treballadors continuen fent vaga* és igual que dir *...que havien estat interrompudes. Durant el temps en què, els treballadors continuen fent vaga*, construcció incompleta, tal com és ben fàcil de veure. I anàlogament s'esdevé si diem *Jó farà l'arqueig i tu, mentre, comprova les factures*. La substitució de *mentre* per *mentrestant* confereix a aquestes construccions absurdes el significat que s'hi volia donar, car *mentrestant* reuneix el valor de *mentre* i del que s'ha expressat en una oració anterior. Per això, *mentrestant*, contràriament a *mentre*, no pot iniciar mai un text o discurs: quan el poeta Pere Quart fa dir al vell Noé *mentrestant els peixos se la campen!*, és perquè abans s'ha referit a les incomoditats que pateixen els animals terrestres aixoplugats a l'arca.